

**Introduktion til
forældrebestyrelser og
institutionsbestyrelser i
Københavns Kommunes dagtilbud**

1. Velkommen til forældrebestyrelsen/bestyrelsen	5
2. Forældrebestyrelsens/bestyrelsens sammensætning	6
3. Bestyrelsens kompetence	9
3.1. Kommunale daginstitutioner	9
3.2. Selvejende daginstitutioner med en- eller tostrengt bestyrelsesmodel	10
3.2.1 Selvejende daginstitutioner med enstrengt bestyrelsesmodel	11
3.2.2. Selvejende daginstitutioner med tostrengt bestyrelsesmodel	11
3.3. Principper for institutionens virke.....	11
3.4. Dagplejen	12
4. Bestyrelsesmodeller	14
4.1. Kommunal daginstitution:	14
4.2. Selvejende daginstitution med enstrengt bestyrelsesmodel:	15
4.3. Selvejende daginstitution med tostrengt bestyrelsesmodel:	16
5. Krav til referater fra bestyrelsesmøder	17
6. Krav til overenskomster og vedtægter	17
7. Krav til årsplaner	19
8. Tavshedspligt og videregivelse af oplysninger	21
8.1. Hvem er omfattet af reglerne om tavshedspligt?	21
8.2. Hvilke oplysninger er fortrolige?	21
8.3. I hvilket omfang kan fortrolige oplysninger videregives eller indhentes?.....	21
8.4. Forældrebestyrelserne er omfattet af reglerne om underretningspligt	22
9. Kommunens organisation og styre	23
9.1 Selvfølgelig	23
10. Paraplyorganisationer	26
11. Lovgrundlag m.v.:	27
12. Litteraturhenvisninger	28

1. Velkommen til forældrebestyrelsen/bestyrelsen

Velkommen til forældrebestyrelsen/bestyrelsen i dit barns dagtilbud. Med denne pjece i hånden kan du hurtigt skabe dig et overblik over dine muligheder for at præge dit barns hverdag i dagtilbud i Københavns Kommune.

Den lovmæssige hjemmel for forældrebestyrelser er dels baseret på Lov om Social Service § 13 (kommunale institutioner) og § 14 (selvejende institutioner), dels på vedtagelser i Københavns Kommune, der som alle landets andre kommuner har kommunalt selvstyre. Herudover reguleres forældrebestyrelsesarbejdet af regler i Lov om offentlig forvaltning, Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og Lov om offentlighed i forvaltningen.

Formålet med denne pjece er at formidle rammerne for forældrebestyrelsesarbejdet i Københavns Kommune og give nyvalgte medlemmer og nye institutionsledere/-personale et hurtigt og præcist overblik over, hvad bestyrelsesarbejdet indebærer.

Pjecen indeholder oplysninger om forældrebestyrelses/bestyrelses kompetence og handlemuligheder. Med pjecen får du også oplysninger om Københavns Kommunes organisatoriske opbygning og dagplejen/daginstitutionsområdet samt henvisninger til litteratur på området.

Pjecen henvender sig til

- medlemmer af forældrebestyrelser i kommunale daginstitutioner
- medlemmer af forældrebestyrelser og institutionsbestyrelser i selvejende daginstitutioner
- medlemmer af forældrebestyrelser i den kommunale dagpleje
- institutionsledere og øvrigt institutionspersonale

Yderligere oplysninger og flere pjecer kan fås i det lokale center.

2. Forældrebestyrelsens/bestyrelsens sammensætning

Ved alle kommunale og selvejende daginstitutioner samt den kommunale dagpleje skal der være en bestyrelse med et flertal af forældre.

Forældrebestyrelsen skal arbejde inden for de lovgivningsmæssigt fastsatte rammer i Lov om Social Service § 8, samt inden for de rammer og mål, som kommunen har opstillet for sine dagtilbud (jf. Pædagogisk Perspektivplan og Sektorplanen for Børn og Sundhed begge gældende fra 2003), samt ud fra det fastsatte formål og idegrundlag i institutionens vedtægt.

Udover forældrevalgte bestyrelsesmedlemmer er medarbejdere repræsenteret i forældrebestyrelserne: Disse vælges af og blandt de faste medarbejdere i dagtilbuddet. Institutionslederen kan hverken vælges eller deltage i valget af medarbejderrepræsentanter. Der kan udover forældrerepræsentanter og medarbejderrepræsentanter sidde andre i bestyrelsen, det kan f.eks. være repræsentanter fra lokalområdet, en forening eller lignende.

Hvem kan være forældrebestyrelsesmedlem:

- Personer, der på valgtidspunktet har forældremyndigheden over det indskrevne barn
- Personer, der har den faktiske omsorg for barnet, herunder har barnet i døgnpleje
- Ægtefællen til indehaveren af forældremyndigheden, hvis det er samme husstand, og der ikke er delt forældremyndighed
- Ugifte biologiske forældre, der bor sammen
- Fastansatte medarbejdere i institutionen med undtagelse af lederen og evt. souschefen
- Medlemmer af fritids- og ungdomsklubber

NB: Der kan højst gives valgret til to personer pr. barn. Der kan kun sidde én repræsentant pr. barn i forældrebestyrelsen/bestyrelsen, og ingen kan stemme ved fuldmagt.

Institutionslederen forudsættes at fungere som forældrebestyrelsens sekretær og at fungere som sådan i forældrebestyrelsens møder.

Forældre, der er ansat i institutionen, kan ikke vælges som forældrerepræsentanter, men de har stemmeret i forældrebestyrelsen både som forældre og som medarbejdere.

Om dagplejen

Der skal vælges repræsentanter af og blandt de faste medarbejdere til forældrebestyrelser i den kommunale dagpleje. Antallet af medarbejdere, der skal vælges som personalerepræsentanter, fremgår af dagplejens vedtægter. Ved medarbejdere forstås fastansatte dagplejere og dagplejepædagoger, bortset fra dagplejelederen.

Rollefordelingen i forældrebestyrelsen

Forældrebestyrelsen kan beslutte principper for institutionens virke. Institutionslederen har ansvaret for den daglige ledelse og drift af institutionen og sikrer, at der arbejdes i den retning, principperne angiver. Institutionslederen fremlægger – ud fra en udmeldt budgettramme - et budget, der skal godkendes af forældrebestyrelsen. Institutionslederen skal orientere forældrebestyrelsen om de forskellige muligheder for at sammensætte budgettet. Forældrebestyrelsen kan i den forbindelse diskutere, hvilke pædagogiske principper, der skal gælde for institutionen, og hvordan der tages hensyn til dem i budgettet. Institutionslederen står altså for at udmønte budgettet og sørge for, at der er overensstemmelse med de lovgivningsmæssige rammer.

Hvis der ikke opnås enighed mellem forældrebestyrelsen og Institutionslederen i en kommunal institution om institutionens budget, kan forældrebestyrelsen eller lederen rette henvendelse til lokalcentret, der så vil mægle i den konkrete sag. Lokalcentret træffer beslutning, hvis der ikke kan opnås enighed.

I de selvejende institutioner er det institutionsbestyrelsen, der har det økonomiske ansvar. Derfor er det også institutionsbestyrelsen, der i sidste ende skal træffe beslutninger om budgettet også ved uenighed mellem forældrebestyrelse og institutionsbestyrelse.

Forældrebestyrelsen har kompetence til at foretage indstilling om ansættelse af fast personale. Det er lederen, der ansætter personale og indstiller afskedigelse til lokalcentret, mens det er lokalcentret, der ansætter leder og souschef. I de selvejende institutioner ligger arbejdsgiverkompetencen og dermed kompetencen til at ansætte og afskedige personale i institutionsbestyrelsen.

Der er ikke tale om borgerligt ombud - det er frivilligt for forældre og fastansat personale at stille op til forældrebestyrelsen/bestyrelsen, og man kan når som helst trække sig ud af

bestyrelsen igen. Der skal ikke udbetales diæter til medlemmer af forældrebestyrelser/bestyrelser eller kompensation for tabt arbejdsfortjeneste. Der skal heller ikke gives diæter for deltagelse i et forældrebestyrelsesmøde, hvis man f.eks. indkalder andre på et møde til at holde foredrag eller lignende.

Udtræden af bestyrelsen

Bestyrelsesrepræsentanterne udtræder af bestyrelsen, når valgperioden er forløbet, medmindre genvalg har fundet sted. Forældrerepræsentanten skal udtræde af bestyrelsen, når barnet er udmeldt af institutionen. En medarbejderrepræsentant udtræder af bestyrelsen fra det tidspunkt, den pågældende medarbejder har afleveret eller modtaget sin opsigelse.

3. Bestyrelsens kompetence

Forældrebestyrelsens/bestyrelsens minimumskompetence er fastsat i Lov om Social Service.

For **de kommunale daginstitutioner**, herunder dagplejen, gælder § 13 i Lov om Social Service.

For **de selvejende daginstitutioner** gælder § 14 i Lov om Social Service.

På forældrebestyrelsesområdet er Lov om Social Service en rammelov, der giver den enkelte kommunalbestyrelse (i Københavns Kommune Borgerrepræsentationen) mulighed for at udvide kompetencen - men inden for kommunens overordnede mål og rammer for daginstitutionsoområdet. Københavns Kommune har givet forældrebestyrelserne en kompetence udover den lovgivningsmæssigt tildelte minimumskompetence (se mere herom under punkt 3.1.)

De lokale centre udøver den kommunale beføjelse. Det betyder, at centrene yder institutionerne rådgivning og vejledning, foretager kommunalt tilsyn og træder aktivt ind blandt andet i forbindelse med budgetudmelding, personaleforhold og indberetningssager.

Kompetencen for forældrebestyrelserne/bestyrelserne i daginstitutioner i Københavns Kommune omfatter – efter bestemmelser i Lov om Social Service - **ikke**:

- Tilsynet med daginstitutionerne
- Optagelse af børn
- Fastsættelse af forældrebetaling
- Den endelige arbejdsgiverkompetence

I forbindelse med kompetencen skelnes der mellem kommunale og selvejende dagtilbud.

3.1. Kommunale daginstitutioner

I de kommunale daginstitutioner gælder følgende om forældrebestyrelseskompetence:

Minimumskompetencen, der er fastsat i Lov om Social Service (§ 13), omfatter:

- Principper for daginstitutionens virksomhed

- Principper for anvendelse af en budgetramme
- Indstillingsret til lederen ved ansættelse af personale i institutionen

Udover minimumskompetencen, der er lovgivningsmæssigt fastsat, har Københavns Kommune vedtaget, at forældrebestyrelserne også skal have kompetence på følgende områder:

- Godkendelse af institutionens budget og regnskab herunder overførsel mellem årene og overførsel af midler mellem løn og øvrige udgifter
- Indstilling om hvornår institutionen skal holde åbent
- Indstilling om at holde lukkedage/ferielukning
- Anvendelse af ikke-budgetterede indtægter som eksempelvis sponsorstøtte
- S sammensætning af personale under visse forudsætninger
- Mulighed for optagelse af flere børn mod forhøjelse af driftsudgifterne

Det betyder, at forældrebestyrelserne reelt har indflydelse på, hvordan størstedelen af den enkelte institutions budget skal anvendes (undtagen faste udgifter som eksempelvis husleje).

Det er lederen i de kommunale institutioner - og institutionsbestyrelsen i de selvejende institutioner (dette ansvar kan i praksis være givet til lederen) - der skal fremlægge et budgetforslag til forældrebestyrelsens godkendelse. Forældrebestyrelsen kan i den forbindelse diskutere, hvilke pædagogiske principper, der skal gælde for institutionen, og hvordan der kan tages hensyn til dem i budgettet. Efter forældrebestyrelsens godkendelse er det institutionslederen, der har ansvar for konkret at gennemføre budgettet.

Hvis leder og forældrebestyrelse ikke kan blive enige om institutionens budget, kan de henvende sig til det lokale center, som vil hjælpe med at nå frem til en løsning. De selvejende institutioner skal i første omgang søge at løse sådanne uoverensstemmelser via den overordnede institutionsbestyrelse.

3.2. Selvejende daginstitutioner med en- eller tostrengt bestyrelsesmodel

En selvejende institution kan enten være organiseret med en enkelt bestyrelse, en såkaldt institutionsbestyrelse med et flertal af forældre, eller med to bestyrelser, hvoraf den ene er en institutionsbestyrelse og den anden er en forældrebestyrelse. I sidstnævnte tilfælde har forældrene flertal i for-

ældrebestyrelsen, men ikke i institutionsbestyrelsen. Institutionsbestyrelsen har arbejdsgiverkompetence og træffer beslutninger om driftsoverenskomst, formueretlige dispositioner m.v. Derudover har de råderet over ejendom og formue, og de har den endelige ansættelses- og afskedigelseskompetence. Forældrebestyrelsen i den tostrengede model har som udgangspunkt den kompetence, der lovgivningsmæssigt er tildelt dem efter Lov om Social Service § 14 (lig minimumskompetencen):

- Principper for daginstitutionens virksomhed
- Principper for anvendelse af en budgetramme
- Indstillingsret til lederen ved ansættelse af personale i institutionen

3.2.1 Selvejende daginstitutioner med enstrengt bestyrelsesmodel

I de selvejende daginstitutioner med enstrengt bestyrelsesmodel har **institutionsbestyrelsen den fulde kompetence til at træffe beslutninger** inden for kommunens overordnede mål og rammer for dagtilbudene.

3.2.2. Selvejende daginstitutioner med tostrengt bestyrelsesmodel

Hvis man har valgt en bestyrelseskonstruktion med både institutionsbestyrelse og forældrebestyrelse, har forældrebestyrelsen den minimumskompetence, der lovgivningsmæssigt er tildelt dem i Lov om Social Service § 14, medmindre institutionsbestyrelsen har tildelt dem yderligere kompetence i lighed med, hvad kommunen har tildelt de kommunale daginstitutioners forældrebestyrelser.

3.3. Principper for institutionens virke

I både kommunale og selvejende daginstitutioner er en vigtig del af forældrebestyrelsens/bestyrelsens arbejde at fastlægge principper for forskellige dele af institutionens virke. Men hvad vil det sige at fastlægge principper? Det betyder, at forældrebestyrelsen formulerer et ønske om, i hvilken retning institutionen skal bevæge sig. Dette indebærer ikke fastlæggelse af mål og rammer, men det indeholder holdninger og ønsker til institutionens prioriteringer af arbejdet.

En forældrebestyrelse kan eksempelvis beslutte, at børnene skal have naturoplevelser, men ikke hvornår og på hvilken måde. En forældrebestyrelse kan også beslutte, at der skal lægges vægt på "økologisk mad", men ikke hvordan beslutningen skal udmøntes i praksis.

Forældrebestyrelsen i en kommunal daginstitution og forældrebestyrelsen i en selvejende daginstitution med en tostrengt bestyrelsesmodel må ikke beskæftige sig med konkrete sager, herunder sager om enkeltpersoner, der er ansat i institutionen eller om enkelte børn. Forældrebestyrelsen skal altid tage udgangspunkt i generelle vurderinger og principper. Den eneste situation, hvor forældre kan komme til at tage stilling til konkrete sager vil være i forbindelse med indstillingsretten til ansættelse af fast personale. I en selvejende daginstitution vil de forældre, der sidder i institutionsbestyrelsen, dog skulle behandle konkrete sager, da institutionsbestyrelsen er umiddelbar arbejdsgiver.

3.4. Dagplejen

Reglerne om forældrebestyrelser gælder også for den kommunale dagpleje. Der henvises til Lov om Social Service, § 13. I Københavns Kommune er der etableret en forældrebestyrelse for hvert dagplejekontor.

Forældrebestyrelser i den kommunale dagpleje

Forældrebestyrelser i den kommunale dagpleje har indflydelse på følgende områder:

A. Principper for dagplejens virksomhed, der vedrører alle dagplejehjem:

- Legestuevirksomhed
- Fællesarrangementer
- Gæstedagplejere
- Samarbejde mellem dagplejere og forældre
- Samarbejde mellem flere dagplejere
- Samarbejde mellem dagtilbudet og lokalområdet

B. Principper for anvendelse af en budgetramme:

Forældrebestyrelsen fastsætter retningslinier for, hvordan børnerelaterede konti i budgettet anvendes. Det vil sige, at forældrebestyrelsen skal prioritere, hvordan midler til beskæftigelse, forplejning, bleer, ordinært inventar, udflugter, dagture m.v. skal anvendes.

C. Indstillingsret ved ansættelse af personale:

Indstillingsretten vedrører ansættelse af dagplejepædagoger og dagplejeledere.

Forældrebestyrelsen har ikke pligt til at foretage en indstilling, og omvendt har kommunen ikke pligt til at følge forældrebestyrelsens indstilling.

Forældrebestyrelsen kan ikke tage stilling til:

- Forholdene i det enkelte dagplejehjem - det er et anliggende mellem dagplejeren og forældrene
- Godkendelse af det enkelte dagplejehjem
- Ansættelse af de enkelte dagplejere
- Tilsynet
- Optagelse/udmeldelse af børn
- Forældrebetaling, herunder tildeling af fripladser
- Beføjelser, der følger af den kommunale bevillings-/arbejdsgiverkompetence (ansættelse, afskedigelse, budgetudmelding)

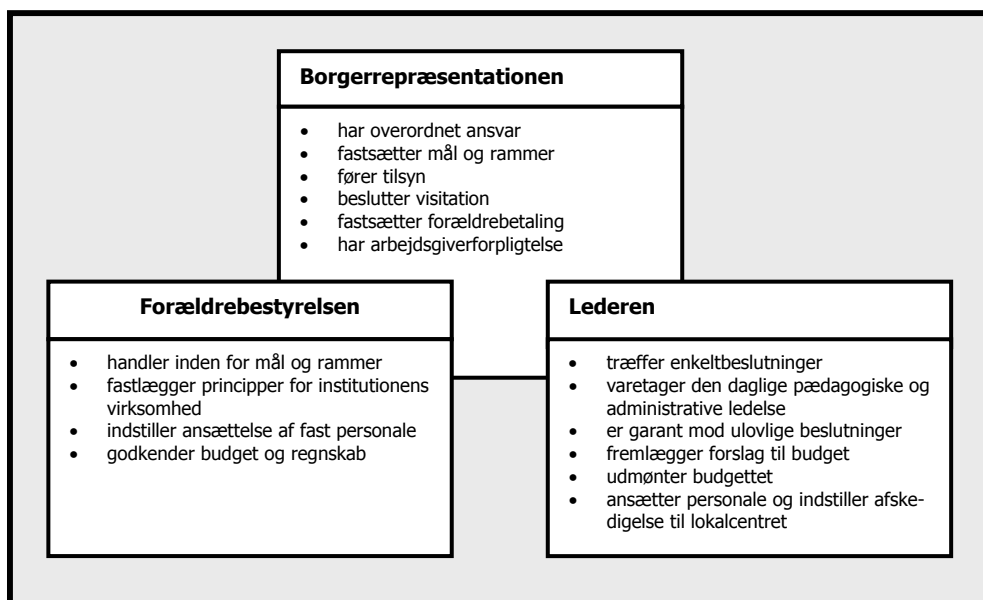
Dagplejens opgaver

- Forestår pædagogik i dagtilbudet
- Er ansvarlig for den daglige pasning
- Træffer beslutning om, hvordan arbejdet i det daglige tilrettelægges
- Fører forældrebestyrelsens beslutninger ud i livet

4. Bestyrelsesmodeller

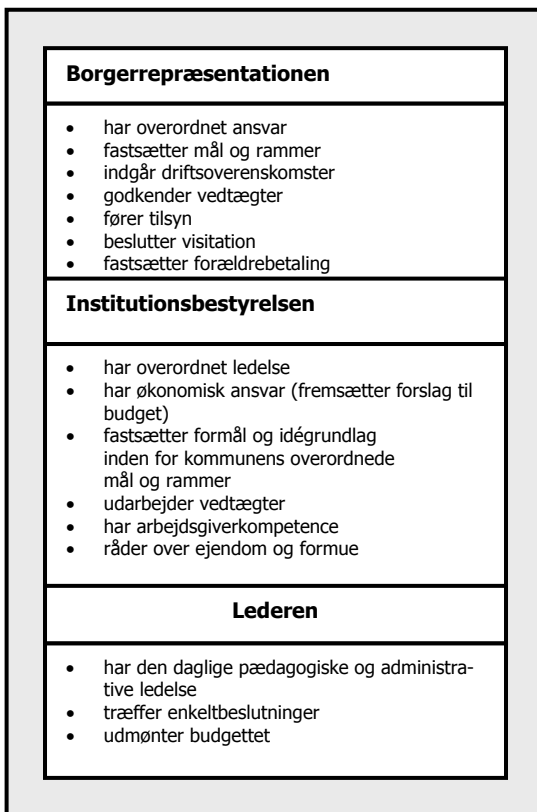
Hvorledes institutionen bestyrelsesmæssigt er organiseret fremgår af institutionens vedtægt: Reglerne om forældrebestyrelser i de **kommunale dagtilbud** opererer med en tredeling af styrelsen. Borgerrepræsentationen, forældrebestyrelsen og lederen udgør den helhed, der skal træffe beslutninger om kommunens dagtilbud for børn.

4.1. Kommunal daginstitution:

I de **selvejende dagtilbud** kan kravet om forældreindflydelse opfyldes på forskellige måder. Der kan vælges mellem en enstrengt bestyrelseskonstruktion eller en tostrengt. I den tostrengede bestyrelseskonstruktion er der både en institutionsbestyrelse og en forældrebestyrelse, det vil sige to bestyrelser med hver sin kompetence.

4.2. Selvejende daginstitution med enstrengt bestyrelsesmodel:

4.3. Selvejende daginstitution med tostrengt bestyrelsesmodel:

Borgerrepræsentationen	
<ul style="list-style-type: none"> • har overordnet ansvar • fastsætter mål og rammer • indgår driftsoverenskomster • godkender vedtægter • fører tilsyn • beslutter visitation • fastsætter forældrebetaling	
Institutionsbestyrelsen	
<ul style="list-style-type: none"> • har overordnet ledelse • har økonomisk ansvar (fremsætter forslag til budget) • fastsætter formål og idégrundlag inden for kommunens overordnede mål og rammer • udarbejder vedtægter • har arbejdsgiverkompetence • råder over ejendom og formue	
Forældrebestyrelsen	Lederen
<ul style="list-style-type: none"> • handler inden for kommunens mål og rammer og institutionens formål og idégrundlag • fastsætter principper for institutionens virksomhed • fastlægger principper for anvendelse af en budgetramme • indstiller ansættelse af fast personale	<ul style="list-style-type: none"> • træffer enkeltbeslutninger • har den daglige pædagogiske og administrative ledelse • udmønter budgettet

5. Krav til referater fra bestyrelsesmøder

Langt de fleste forældrebestyrelser/bestyrelser vælger at offentliggøre referaterne til den brede forældrekreds som led i forældresamarbejdet, selvom der ikke er pligt til at offentliggøre dem. Som udgangspunkt er der ikke aktindsigt i sådanne referater, der betragtes som interne dokumenter.

Det er vigtigt, at forældrene har mulighed for at se, hvilke beslutninger der træffes på bestyrelsesmøder. Der skal derfor føres protokoler over møderne. Det kan også være en god idé at skrive **beslutningsreferater** fra møderne blandt andet for at gøre ordet mere frit på forældrebestyrelsesmøderne og for, at man som almindelig forælder kan indgå i dialog med forældre-repræsentanterne i bestyrelsen. Referaterne kan hænges op på en opslagstavle i institutionen, så alle forældre kan være orienteret om beslutningerne. Referaterne må ikke indeholde personlige oplysninger om personale, børn eller forældre.

6. Krav til overenskomster og vedtægter

I de **selvejende daginstitutioner** er den økonomiske aftale mellem kommunen og daginstitutionen fastlagt i en **drifts-overenskomst**.

For såvel **selvejende som kommunale daginstitutioner**, herunder dagplejen, oprettes en **vedtægt**. Den kaldes - for de kommunale dagtilbuds vedkommende - en styrelsesvedtægt. Af vedtægten fremgår blandt andet formålet med daginstitutionen og bestyrelsens sammensætning. Vedtægterne vedtages af kommunen i enighed med (forældre)bestyrelsen. Der er ingen specielle formkrav, men krav til indholdet af vedtægten. Vedtægten er tilpasset forholdene på det enkelte sted.

Af vedtægten skal blandt andet fremgå:

- Antallet af bestyrelsesmedlemmer
- Formålet med daginstitutionen
- Hvilken aldersgruppe daginstitutionen refererer til
- Hvem der er repræsenteret i forældrebestyrelsen
- Hvornår forældrebestyrelsen er beslutningsdygtig
- Antallet af forældremøder
- Hvem der indkalder til og leder bestyrelsesmøderne
- Forældrebestyrelsens kompetence

Udover styrelsesvedtægten skal der udarbejdes en **forretningsorden** for bestyrelsesarbejdet. Der er udarbejdet en

standardforretningsorden (Københavns Kommune 22/10-92), men institutionen kan vælge med kommunens godkendelse at udarbejde sin egen forretningsorden, dog er § 4 i standard forretningsordenen ufravigelig.

I forretningsordenen kan blandt andet fastslås:

- Hvornår dagsordener sendes ud før møder
- Om referater fra møderne skal offentliggøres
- Hvor mange møder, der afholdes minimum om året
- Hvem der tager initiativ til indkaldelse af møder
- Hvornår forældrebestyrelsen er beslutningsdygtig
- Hvordan valg til forældrebestyrelsen afvikles
- Hvorledes ordstyrer og referent vælges
- Hvordan der vælges formand
- Hvilken kompetence formanden har i forhold til bestyrelsen

7. Krav til årsplaner

Årsplanen er et af de vigtigste redskaber til at udvikle og synliggøre kvaliteten af det pædagogiske arbejde i institutionen, og det er lederens ansvar, at der hvert år udarbejdes en årsplan for daginstitutionen. Det er i årsplanen, man kan læse hvordan de enkelte institutioner/ dagplejeområder vil omsætte de overordnede pædagogiske målsætninger til pædagogisk praksis. Årsplanen er en anledning til mindst en gang om året at stoppe op og reflektere over de erfaringer, behov og ideer, som det daglige arbejde bringer med sig. Dette sker gennem evaluering af årets arbejde og fastsættelse af nye fokuspunkter for det kommende år

I arbejdet med årsplanen skal samarbejdet og dialogen mellem forældrebestyrelse, institutionsledelse og personale finde sted. Her gives forældrebestyrelsen mulighed for at deltage i de pædagogiske diskussioner og prioriteringer i den enkelte institution/dagplejecenter. Desuden er årsplanen med til at profilere den enkelte institution og dermed give forældre mulighed for at vælge en institution, der passer til deres egne normer og værdier. Forældre kan få information om institutionerne ved at henvende sig til den nye centrale pladsanvisning i Nørre Voldgade 15, 3. sal. Eller ved at gå ind på Københavns Kommunes hjemmeside (www.daginstitutioner.kk.dk)

I årsplanen skal forældrebestyrelsen/bestyrelsen beslutte de pædagogiske principper for arbejdet i institutionen, og dette skal skriftligt dokumenteres i årsplanen. På baggrund af de besluttede principper formulerer dagtilbuddet nogle mål for institutionens virke i det kommende år. Det, som er vigtigt at holde sig for øje, er, at forældrebestyrelsens opgave ikke er at sige, hvordan tingene skal gøres i dagligdagen, opgaven er i stedet for at sige, hvilke principper vil man gerne have, at institutionen skal arbejde efter. Hvis forældrebestyrelsen går ind og fortæller, hvordan principperne skal udmøntes i dagligdagen, overskrider de den givne kompetence, og det kan medføre en dårlig dialog med institutionen. Lederen skal i samarbejde med personalet vælge de måder, arbejdet skal udføres på. Årsplanen skal godkendes af forældrebestyrelsen, og den skal ligge i institutionen og være tilgængelig for alle forældre.

Når årsplanen for det efterfølgende år udarbejdes, skal der følges op på, om de fastsatte mål er nået. Det forløbne år skal med andre ord evalueres af daginstitutionen gerne i samarbej-

de med forældrebestyrelsen. På denne måde synliggøres det daglige arbejde med børnene.

Du kan få flere informationer om arbejdet med årsplaner i folderen "Årsplanen som redskab til diskussion, refleksion og dokumentation". Folderen kommer med ideer til, hvad årsplanen kan indeholde og tips til, hvordan man tager hul på arbejdet med årsplanen. Folderen er sendt til alle daginstitutioner i Københavns Kommune. Flere eksemplarer kan rekvireres på det lokale center.

Hvis der er behov for hjælp til årsplanarbejdet, kan den pædagogiske konsulent på det lokale center kontaktes.

8. Tavshedspligt og videregivelse af oplysninger

Efter Lov om Offentlig Forvaltning § 27 har den, der virker inden for den offentlige forvaltning tavshedspligt, når der er tale om oplysninger, der efter loven er betegnet som fortrolige eller det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne for at varetage hensyn til offentlige eller private interesser. Der kan f.eks. være tale om enkeltpersoners interesse i, at oplysninger om personlige, herunder økonomiske forhold, beskyttes. Medlemmer af forældrebestyrelser skal som udgangspunkt ikke beskæftige sig med enkeltpersoners private forhold, fortrolige oplysninger og lignende, men der kan opstå situationer, hvor bestyrelsesmedlemmer bliver bekendt med forhold, der indebærer, at tavshedspligten skal overholdes. Både de kommunale og de selvejende daginstitutioner er omfattet af Lov om offentlig forvaltning (jf. § 43 i Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område)

8.1. Hvem er omfattet af reglerne om tavshedspligt?

Både nuværende og tidligere medlemmer af forældrebestyrelser/bestyrelser er omfattet af reglerne om tavshedspligt - uanset om hvervet som bestyrelsesmedlem er lønnet eller ulønnet. Tavshedspligten gælder også for alle ansatte - såvel deltids- som heltidsansatte. Personalet på selvejende daginstitutioner har tavshedspligt efter de samme regler som ansatte på de kommunale daginstitutioner.

8.2. Hvilke oplysninger er fortrolige?

Først og fremmest oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold, herunder oplysninger om race, religion og hudfarve, oplysninger om politiske, foreningsmæssige, seksuelle og strafbare forhold, helbredsforhold, væsentlige sociale problemer og misbrug. Opremsningen er ikke udtømmende.

8.3. I hvilket omfang kan fortrolige oplysninger videregives eller indhentes?

Den almindelige regel går ud på, at videregivelse skal ske i det omfang, det ikke er uberettiget. Lov om Offentlig Forvaltning § 28 indeholder særlige regler om at videregive fortrolige oplysninger fra én forvaltningsmyndighed til en anden under følgende omstændigheder:

- **Oplysninger om rent private forhold** må som hovedregel ikke gives videre til en anden forvaltnings-

myndighed, medmindre den person, oplysningerne angår, har givet samtykke. Et samtykke skal være skriftligt og indeholde oplysninger om, hvad der må videregives, til hvem og til hvilket formål. Kravet om skriftlighed kan dog fraviges, når sagens karakter eller omstændighederne i øvrigt taler herfor. Et samtykke bortfalder senest et år efter, det er givet.

- **Hvis det følger af lov eller af bestemmelser fastsat i henhold til lov, at oplysningen skal videregives** - som for eksempel §§ 35 og 36 i Lov om Social Service. § 35 nævner, at personer i offentlig tjeneste eller erhverv skal underrette kommunen, hvis de i tjenesten får formodning om, at en person under 18 år har behov for særlig støtte. Og § 36 angiver, at den, der får kendskab til, at en person under 18 år fra forældres eller andre opdragers side udsættes for vanrøgt eller nedværdigende behandling eller lever under forhold, der bringer dets sundhed eller udvikling i fare, har pligt til at underrette kommunen.
- **Hvis videregivelsen sker for at varetage private eller offentlige interesser** og klart overstiger hensynet til en hemmeligholdelse, kan fortrolige oplysninger videregives.

8.4. Forældrebestyrelserne er omfattet af reglerne om underretningspligt

(jf. Lov om Social Service §35)

Man bryder ikke tavshedspligten, hvis man er **forpligtet** til at videregive oplysninger, eller hvis man varetager åbenbar almen interesse eller eget/andres tarv. For eksempel kan det være nødvendigt at videregive oplysninger af hensyn til et barns tarv, forældrerepræsentanter har i sådanne tilfælde pligt til at underrette kommunen. Den konkrete sag kan ikke tages op i forældrebestyrelsen. Der henvises til "Socialministeriets vejledning om hjælp til børn og unge gennem dialog og samarbejde mellem forældre – gennemgang af reglerne om tavshedspligt".

9. Kommunens organisation og styre

Københavns Kommune har et økonomiudvalg og seks fagudvalg, som arbejder med hver deres fagområde. Et af disse udvalg er Familie- og Arbejdsmarkedsudvalget, som daginstitutioner for de 0-5-årige samt størstedelen af de aldersintegrerede institutioner (0-16 år) hører under. Dagplejen hører ligeledes under Familie- og Arbejdsmarkedsudvalget. Fritidshjem og -klubber hører under Uddannelses- og Ungdomsudvalget.

Borgerrepræsentationen er Københavns Kommunes øverste myndighed. Den har 55 medlemmer, der er valgt for en 4-årig periode. Borgerrepræsentationen sætter de overordnede rammer for det enkelte udvalgs opgaver. Hvert udvalg har 11 medlemmer, hvoraf en er formand og borgmester for området.

9.1 Selvforvaltning

Den 1. januar 2000 indførte Københavns Kommune selvforvaltning på dagtilbudsområdet. Det betyder, at institutionerne kan udvikle sig mere i den retning, som institutionslederen, personalet og forældrene ønsker. Med selvforvaltningen får den enkelte institution nye frihedsgrader og handlemuligheder – både institutionslederen, personalet og forældrebestyrelserne får mere indflydelse på netop deres institution. For eksempel vil der ikke længere være en fast opdeling mellem forskellige anvendelser af ressourcerne i institutionen, og dermed bliver der større frihed til at prioritere. Desuden overfører den enkelte institution automatisk et overskud eller et underskud til det følgende år (se uddybende om frihedsgraderne i: "Selvforvaltnings-modellen 2002 – Frihedsgrader og muligheder", Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen, FAF-Tryk – marts 2002).

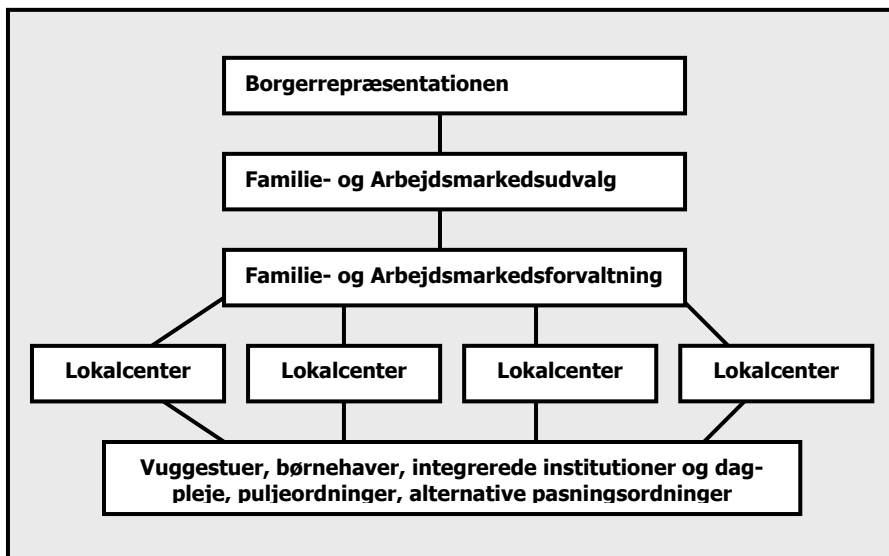
Familie- og Arbejdsmarkedsudvalget sætter stadig de overordnede rammer og mål for dagtilbud til børn under skolealderen, det vil sige dagpleje, vuggestue, børnehaver, aldersintegrerede institutioner, puljeinstitutioner og de alternative dagtilbud som f.eks. privat børnepasning, men i den enkelte institution er der selvforvaltning og metodefrihed.

I det daglige arbejde har institutionerne primært kontakt til de lokale centre i Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen.

Borgerrepræsentationen har i juni 1997 vedtaget "Socialplan 1997-2000", der sammen med Lov om social service § 8 blandt andet beskriver de overordnede krav til det pædagogiske indhold i de københavnske daginstitutioner: 'Børnenes udvikling sikres således motorisk, emotionelt, musisk, intellektuelt og socialt i et så tæt samarbejde med forældrene som muligt. Der skal således være tale om et alsidigt tilbud, der udover at varetage et pasningsbehov, gør børnene og de unge selvstændige og ansvarsbevidste.' Socialplanen gælder indtil, der kommer en sektorplan.

I 2003 erstattes socialplanen af en sektorplan for "børn og sundhed". I denne vil de overordnede rammer og mål for dagtilbuddene fremgå af målsætningerne i et Pædagogisk Perspektiv-afsnit, hvor Familie- og Arbejdsmarkedsudvalget sætter nogle mere konkrete mål og rammer for dagtilbuddene i Københavns Kommune.

Dagpasningsområdet i Københavns Kommune er organiseret på følgende måde:

Lokale og centrale forældrefora

Værdigrundlaget i Københavns Kommune bygger på fire værdier: Tillid, dialog, respekt og ligeværd. I tråd med dette læg-

ges der et stort arbejde i at få en dialog med forældrebestyrelserne i kommunen, som med selvforvaltningen reelt har en stor indflydelse på de enkelte dagtilbud. Der er oprettet lokale forældrefora, hvor forældrebestyrelsesmedlemmer i lokalcenteret kan mødes til debat om fælles problemstillinger blandt andet i forbindelse med selvforvaltningen. Ydermere vælges der fra hver bydel et medlem af det lokale forældreforum, som deltager i Det centrale Forældreforum. I Det centrale Forældreforum mødes forældrebestyrelsesmedlemmerne mindst to gange årligt med repræsentanter fra den centrale forvaltning. Her debatteres fælles problemstillinger, forældrene hører om nye tiltag på dagtilbudsområdet, og de formidler de lokale debatter videre til det centrale niveau. Det centrale Forældreforum er et dialogforum.

Yderligere information om de forskellige forældrefora kan fås i lokalcenteret.

10. Paraplyorganisationer

I Københavns Kommune er en del af de selvejende daginstitutioner tilknyttet en paraplyorganisation. Det har den historiske baggrund, at forskellige organisationer påtog sig arbejdet med at passe børn, længe før det blev set som en kommunal opgave.

I dag har alle selvejende dagtilbud i Københavns Kommune en driftsoverenskomst med kommunen, og de skal følge de regler og retningslinier, som vedtages kommunalt (og som blandt andet fremgår af denne pjece), samt de vedtægter, der er indgået mellem bestyrelse og kommune. For en del selvejende institutioners vedkommende er disse samtidig medlem af en paraplyorganisation, som i praksis står for f.eks. regnskaber og revision.

For de forældrebestyrelser, der er etableret i en selvejende institution, som hører under en paraplyorganisation, betyder dette i realiteten, at der kan være yderligere regler i organisationsregi, som afgør bestyrelsens arbejde. Bestyrelsen skal som minimum skal følge de regler, der lovgivningsmæssigt er vedtaget. Paraplyorganisationen står selv for orienteringen om deres eget formål og egne regler og vedtægter.

11. Lovgrundlag m.v.:

Lov om Social Service, kapitel 4 (specielt § 6, § 8, §§ 13 og 14), lov nr. 454 af 10.6.1997.

Vejledning om dagtilbud m.v. til børn efter lov om social service, Socialministeriets vejledning nr. 53 af 6. 3. 1998.

Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov nr. 453 af 10. 6. 1997 – specielt § 3, §§ 15 og 16, § 43

Vejledning om lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, Socialministeriets vejledning nr. 44 af 6. 3. 1998.

Lov om offentlighed i forvaltningen § 6, lov nr. 572, af 19.12.1985 med senere ændringer.

Lov om offentlig Forvaltning §§ 27 og 28, lov nr. 571 af 19.12.1985 med senere ændringer

12. Litteraturhenvisninger

"Vejledning om hjælp til børn og unge gennem dialog og samarbejde med forældrene, gennemgang af reglerne om tavshedspligt"

Socialministeriets vejledning af 14. november 1995.

"Vejledning om forældrebestyrelser i dagtilbud for børn"

Socialministeriets vejledning af 4. marts 1998.

"Kvalitetsudvikling i dagtilbud for børn"

Temaer og erfaringer fra daginstitutioner og dagpleje af Kirsten Poulsgaard,
Udgivet af Socialministeriet og Kommunernes Landsforening, 1998.

"Bestyrelsehåndbogen - til medlemmer af forældrebestyrelser i kommunale daginstitutioner"

Forlaget Kommuneinformation, 1993.

"Forældrebestyrelsen i praksis"

af Michael Lose, udgivet af BUPL, 1996.

"Selvforvaltningsmodellen 2002 – Frihedsgrader og muligheder"

Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen,
FAF-Tryk – marts 2002.

"Virksomhedsplaner - krumptappen i en decentral kommune"

af Sven H. Madsen og Søren Christensen, forlaget Birkedal, juni 1997.

Forsidetegning: Gurli Feilberg, 1998
Tryk: Københavns Kommune
Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen
FAF-Tryk
September 2003